

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 22.06.2006
KOM(2006) 319, konečné znenie

**OZNÁMENIE KOMISIE
RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU**

Smerom k trvalo udržateľnému európskemu sektoru vína

{SEK(2006) 770
SEK(2006/ 780}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Smerom k trvalo udržateľnému európskemu sektoru vína

SÚVISLOSTI

Toto oznámenie predstavuje iniciatívu Komisie ako súčasť pokračujúcich reforiem spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) z rokov 2003¹, 2004² a 2005³, ktoré sa vzťahujú na všetky hlavné sektory okrem vína, ovocia a zeleniny. Zhoršenie rovnováhy medzi ponukou a dopytom v sektore vína a rastúce úlohy zdedené v rámci európskeho a medzinárodného trhu s vínom si vyžadujú reformu sektora. Politiky Spoločenstva týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja dohodnuté na zasadnutí Európskej rady v Göteborgu⁴, vyššej konkurencieschopnosti v súvislosti s oživením Lisabonskej stratégie⁵ a zjednodušenia a lepšej regulácie SPP⁶ sa takisto zameriavajú týmto smerom.

Európska únia (ďalej len „EÚ“) je vedúcim svetovým výrobcom, spotrebiteľom, vývozcom a dovozcom vína. Z hľadiska kvality je jej meno celosvetovo uznávané. Získala ho tým, že po stáročia vyrábala kvalitné vína, čím poskytovala spotrebiteľom na celom svete výrobky vynikajúcej kvality. Okrem toho má územia vysokej hodnoty a umožňuje rentabilné využívanie pôdy, ktorá by inak mohla zostať opustená, čo možno považovať za environmentálne aktíva za predpokladu, že výroba prebieha spôsobom rešpektujúcim životné prostredie.

Sektor vína v EÚ predstavuje dôležitú hospodársku činnosť, najmä z hľadiska zamestnanosti a príjmov z vývozu. S viac ako 1,5 mil. poľnohospodárskych podnikov, ktoré využívajú 3,4 mil. ha (2 % poľnohospodárskej plochy EÚ-25), výroba vína v roku 2004 predstavovala 5,4 % poľnohospodárskej výroby. Výroba vína predstavuje približne 10 % hodnoty poľnohospodárskej výroby vo Francúzsku, v Taliansku, Rakúsku, Portugalsku, Luxembursku a Slovinsku a o niečo menej v Španielsku.

Nariadením Rady (ES) č. 1493/1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom (ďalej len „SOT s vínom“) sa vytvoril komplexný režim EÚ, najmä pokiaľ ide o výrobný potenciál, trhové mechanizmy, enologické postupy, klasifikáciu vína, označovanie etiketami a obchod. Dodatočné súbory pravidiel na vnútroštátnej a regionálnej úrovni sa pridávajú v prípade nedostatočnej jasnosti. To je v súlade so subsidiaritou, zjednodušenie a transparentnosť sú však takisto opodstatnenými cieľmi.

Mnohé schémy podpory sa už niekoľko rokov nezmenili, rovnako ako ani stupeň pomoci, ktorú poskytujú. Všetky opatrenia financované z rozpočtu Spoločenstva treba preskúmať, najmä pre narastajúcu tendenciu využívať krízovú destiláciu, nie iba v prípade stolového vína,

¹ Všeobecná reforma SPP.

² Bavlna, chmeľ, olivový olej, tabak.

³ Cukor.

⁴ Závery predsedníctva, 15. – 16. júna 2001.

⁵ KOM(2005) 24, konečné znenie.

⁶ KOM(2005) 509, konečné znenie.

ale aj pri akostnom víne z ohraničenej vinárskej plochy (ďalej len „akostné víno V.O.V.P.“). Krízová destilácia, ktorá bývala skôr výnimkou, sa postupne stáva pravidelnou praxou uplatňovanou počas troch z posledných piatich rokov. Niektoré členské štáty o ňu požiadali vo vinárskom roku 2005/2006 napriek 11 % poklesu výroby pre značné množstvá stolového a akostného vína. Je preto potrebné zabezpečiť, aby budúca politika bola z hľadiska nákladov účinná a aby sa peniaze vynaložili správnym spôsobom. Z hľadiska verejného zdravia okrem toho vznikli obavy, že dotácie na destiláciu konzumného liehu umelo znižujú cenu vínnych destilátov, ktoré majú vysoký obsah alkoholu.

Hodnotenie vplyvu, ktoré sa vzťahuje na možnosti novej politiky Spoločenstva v sektore vína, sa vykonalo s cieľom zaručiť súlad s ostatnými politikami Spoločenstva. Je výsledkom práce všetkých príslušných sekcií Komisie a predkladá sa spoločne s týmto oznámením.

Komisia otvorila verejnú diskusiu o budúcej politike zorganizovaním semináru o víne so zainteresovanými stranami 16. februára 2006. Dokumenty zo seminára sú k dispozícii na internetovej stránke Európskej komisie⁷. Poradná skupina pre víno prerokovala možné scenáre reformy. Okrem toho sa zorganizovali viaceré dvojstranné stretnutia s mnohými zainteresovanými stranami.

1. SÚČASNÁ SITUÁCIA A STREDNODOBÁ PREDPOVEĎ PRE TRH S VÍNOM

Od vinárskeho roku 1975/1976 sa európsky problém s nadvýrobou rieši politikou obmedzovania výrobného potenciálu a podpory trvalého ukončenia pestovania hrozna, čo viedlo k poklesu produkčných oblastí zo 4,5 mil. ha v roku 1976 na 3,2 mil. ha v roku 2005. Od roku 1996 však členskými štátmi nepovinne vykonávaná schéma vyklčovania viedla k zníženiu príjmu, ktoré spoločne s pridelením nových práv na výsadbu, prakticky zrušilo predchádzajúce výhody. Výroba vína⁸ v EÚ-25 za posledných päť vinárskych rokov kolísala medzi 166 až 196 mil. hl. Podiel akostných vín V.O.V.P. sa na celkovej výrobe vína v EÚ zvýšil a v súčasnosti dosahuje takmer rovnakú úroveň ako podiel stolových vín.

Spotreba vína v EÚ v posledných desaťročiach podstatne klesla a stále klesá. Tento trend zasiahol najmä stolové vína, pričom spotreba akostných vín V.O.V.P. rastie, takže dosahujú takmer rovnaký podiel.

Od roku 1996 objem dovozu vína do EÚ-25 rástol mierou 10 % ročne, v roku 2005 dosiahol takmer 11,8 mil. hl. Takzvané vína „Nového sveta“ získali značný trhový podiel na úkor vín EÚ. Množstvo vína vyvezeného zo Spoločenstva od roku 1996 rástlo, ale nižšou mierou ako dovoz, až v roku 2005 dosiahlo približne 13,2 milióna hl. Celkovo zostáva EÚ čistým vývozcom vína.

Za predpokladu, že SOT s vínom sa nezmení, a na základe očakávaných trendov v dynamike výroby, spotreby a obchodu vzrastie podľa strednodobého výhľadu pre sektor vína EÚ do vinárskeho roku 2010/2011 nadbytočná výroba vína až na 27 miliónov hl (15 % výroby) alebo na 15 miliónov hl (8,4 % výroby), ak sa množstvá destilované s pomocou pre sektor konzumného liehu nepovažujú za prebytok. Prebytok je mimoriadne závažným problémom v prípade stolového vína, ale situácia pri akostnom víne V.O.V.P. sa takisto zhoršila. Bilancia sektora vína v EÚ-27 je načrtnutá v hodnotení vplyvu.

⁷ Na http://europa.eu.int/comm/agriculture/capreform/wine/index_en.htm.

⁸ Celková výroba vína = výroba vína + výroba hroznového muštu a štiav.

2. SOT S VÍNOM DNES

SOT s vínom pozostáva z obsiahleho, ale zložitého súboru nástrojov politiky. Na riadenie výrobného potenciálu sa zameriavajú tri opatrenia, a to obmedzenie práv na výsadbu a podpora zlepšenia štruktúry prostredníctvom a) trvalého vyklčovania a b) reštrukturalizácie/rekonverzie programov zameraných na prispôsobenie kvality a množstva spotrebiteľskému dopytu. Obmedzenia práv na výsadbu vrátane zákazu nových výsadiieb platia do 31. júla 2010.

Opatrenia vnútorného trhu zahŕňajú tradičné opatrenia, ako sú krízová destilácia nadbytočného vína a destilácia nadbytočného vína z hrozna na dvojaký účel. Cieľom je obmedzenie poklesu cien. Ďalej sa využíva povinná destilácia vínnych kalov a hroznových výliskov, vedľajších produktov z výroby vína, aby sa predišlo nadmernému lisovaniu hrozna a zlepšila sa kvalita vína. Nakoniec je to destilácia stolového vína na konzumný lieh na použitie v liehovarníckom priemysle, ktorej účelom je zachovanie niektorých častí sektora konzumného liehu ako tradičného odbytu vína.

V snahe predísť narušeniu trhu a jeho dôsledkom sa na dočasné súkromné skladovanie vína a hroznového muštu vypláca pomoc. Pomoc okrem toho možno použiť na podnetenie alternatívneho využívania hroznového muštu, predovšetkým na obohacovanie a hroznovú šťavu. SOT zahŕňa aj tradičné obchodné mechanizmy, ako sú clá, náhrady a licencie. Uzavreli sa aj dohody s nečlenskými krajinami EÚ.

SOT s vínom, na rozdiel od väčšiny iných, poskytuje úplný súbor pravidiel, ktoré upravujú vymedzenie pojmov, akostné víno V.O.V.P. a stolové víno so zemepisným označením, enologické postupy a označovanie etiketami, pričom zaručujú spravodlivé a transparentné normy kvality pre spotrebiteľov.

3. PROBLÉMY IDENTIFIKOVANÉ PRI SÚČASNEJ SOT A MENIACE SA OKOLNOSTI

3.1. Trhová situácia

- Spotreba vína v EÚ klesá ročne o približne 750 000 hl alebo 0,65 %.
- Spotrebné modely vo všeobecnosti a osobitne modely pre víno sa menia, rovnako ako životné štýly.
- Štrukturálny prebytok sa odhaduje na približne 15 mil. hl vína, čo zodpovedá približne 8,4 % produkcie vína v EÚ-27.
- Zásah prostredníctvom destilácie sa každoročne vyžaduje na odstránenie približne 15 % produkcie vína.
- Zásoby vína, ktoré prekračujú produkciu jedného roka, sa zvyšujú, šanca na ich použitie je malá. Tým sa ceny a príjmy výrobcov tlačia smerom nadol.
- Dovoz rastie vyššou mierou ako vývoz, rozdiel sa znižuje a dovoz môže čoskoro prekročiť vývoz. Svetový obchod s vínom je už vysoko liberalizovaný, pričom dovozné clo EÚ na víno je na nízkych úrovniach.
- Prudké zvýšenie výroby a predaja vína z „Nového sveta“ zdôrazňuje potrebu vyššej konkurencieschopnosti výrobcov vína v EÚ.

3.2. Regulácia výrobného potenciálu

- Úspešnosť zákazu práv na výsadbu pri obmedzovaní výrobného potenciálu je obmedzená poskytovaním nových dodatočných práv na výsadbu a nárastom výnosov v niektorých členských štátoch.
- Práva na výsadbu zvyšujú výrobné náklady a pôsobia ako brzda racionalizácie štruktúry poľnohospodárskych podnikov, čím sa znižuje konkurencieschopnosť.
- Nečlenské krajiny EÚ neuplatňujú takéto obmedzenia výsadby.
- Schéma reštrukturalizácie a konverzie umožňuje výrobcom zvýšiť kvalitu ich vína na úroveň akostného vína, ale mohla by takisto viesť k rastu výroby. Niekedy sa môže vzťahovať na bežné obnovenie, čo by bolo v rozpore s jej účelom.
- Používanie schémy vyklčovania sa po roku 1996 prakticky zastavilo.
- Niektoré členské štáty po mnohých rokoch stále nevyriešili problém s niektorým takzvanými neusporiadanými vinicami (vysadenými pred 1. septembrom 1998) alebo s likvidáciou niektorých nezákonných viníc (vysadených po 1. septembri 1998). Oblasť, ktorých zákonná úprava sa zamietla, a ktoré sa stále skúmajú, predstavujú 68 100 ha alebo približne 2 % celkovej plochy EÚ-25 vysadenej viničom.

3.3. Opatrenia na podporu trhu

- Opatrenia na podporu trhu vo forme destilácie nie sú veľmi účinné z hľadiska zabezpečenia príjmu pestovateľov viniča a slúžia ako trvalé odbytisko udržiavajúce nepredajné prebytky.
- Krízová destilácia navrhnutá na vyriešenie problému s konjunkturálnymi prebytkami sa používa ako štrukturálne opatrenie a v súčasnosti sa vzťahuje aj na akostné vína.
- Schéma pomoci pre súkromné skladovanie sa stala štrukturálnym opatrením. Náklady na skladovanie vína by preto malo znášať odvetvie.

3.4. Enologické postupy, zemepisné označenia a označovanie etiketami

- Prísnosť postupov schvaľovania a úpravy enologických postupov bráni konkurencieschopnosti.
- Nariadenia EÚ sú príliš zložité, najmä pokiaľ ide o definície, enologické postupy a klasifikáciu, t. j. akostné víno V.O.V.P., stolové víno so zemepisným označením a stolové víno.
- Pokiaľ ide o akostné vína V.O.V.P. neexistuje pojem „kvalita“ na medzinárodnej úrovni a žiadny odkaz v právnych predpisoch Spoločenstva na pojem „zemepisné označenie“, ako sú definované v dohode WTO o obchodných aspektoch práv k duševnému vlastníctvu (ďalej len „TRIPS“). V posledných desaťročiach okrem toho vzrástol počet akostných vín V.O.V.P. a stolových vín so zemepisným označením, čo vedie k mýleniu spotrebiteľov, oslabuje politiku Spoločenstva týkajúcu sa zemepisného označovania v EÚ a zahraničí a prispieva k zhoršovaniu trhovej situácie.

- Pokiaľ ide označovanie etiketami:
 - Spotrebitelia sú zmätení etiketami vín, ktoré sú výsledkom zložitého právneho systému spočívajúceho v spojení rôznych právnych nástrojov, ktorými sa rôznym spôsobom upravujú rôzne kategórie vín a niektoré údaje v závislosti od výrobku.
 - Niektoré nepružné pravidlá označovania etiketami bránia odbytu európskych vín. Základným nedostatkom je zákaz uvádzania ročníka vína a názvu odrody viniča na stolovom víne bez zemepisného označenia.
 - Nečlenské krajiny EÚ pravidelne kritizujú európsku politiku označovania etiketami, pokiaľ ide o predajné označenie (napr. akostné víno V.O.V.P., stolové víno so zemepisným označením a stolové víno), používanie dobrovoľných označení, obmedzovanie tvarov fliaš a politiku tradičných výrazov. V tejto súvislosti by sa pri prieskume pravidiel označovania etiketami mal vziať do úvahy ich vplyv na dovoz z tretích krajín a medzinárodné záväzky ES.
- Nezávislá analýza naznačuje, že primeraná liberalizácia enologických postupov v súlade s pravidlami Medzinárodného úradu pre vinič a víno (OVI) a označovanie etiketami viac zamerané na spotrebiteľa by umožnili výrobcovi vína v EÚ rozšíriť odbytká a zvýšiť odbyt, a tým zvýšiť ich konkurencieschopnosť a znížiť štrukturálnu nerovnováhu.

3.5. Zdravie a životný štýl

V posledných rokoch vzrástli obavy spojené s rastúcou tendenciou vysokorizikovej spotreby alkoholu medzi mladými ľuďmi. Pokiaľ ide o starších ľudí, zdá sa však, že existuje určitý pozitívny vplyv alkoholu na zdravie. Informácie o výhodách a úžitkoch striedanej a zodpovednej konzumácie vína, ako aj informácie týkajúce sa škodlivosti alkoholu sa musia poskytnúť všetkým zainteresovaným subjektom. V politike Spoločenstva by sa to malo zohľadniť.

4. CIELE NOVEJ POLITIKY EÚ V OBLASTI VÍNA

V tejto súvislosti by mal budúci režim zaručiť trvalú udržateľnosť pre výrobcov, prijať opatrenie na hladkú integráciu Bulharska a Rumunska a plné dodržiavanie našich medzinárodných záväzkov. Sektor vína EÚ vyrába najlepšie víno na svete a má obrovský potenciál, ktorý by sa mal ďalej rozvíjať trvalo udržateľným spôsobom. Politika musí reagovať aj na meniace sa okolnosti s cieľom:

- zvýšiť konkurencieschopnosť výrobcov vína v EÚ; posilniť vo svete meno akostného vína EÚ ako najlepšieho na svete; v EÚ aj vo svete získať späť staré a dobyť nové trhy;
- vytvoriť pre víno režim, ktorý funguje na základe jasných, jednoduchých pravidiel – účinných pravidiel, ktorými sa vyrovná ponuka a dopyt;

- vytvoriť pre víno režim, ktorým sa zachovajú najlepšie tradície výroby vína v EÚ, posilní sociálna štruktúra mnohých vidieckych oblastí a zabezpečí rešpektovanie životného prostredia pri výrobe.

Nová politika EÚ týkajúca sa vína by mala náležite zohľadniť rastúce obavy spoločnosti, pokiaľ ide o ochranu zdravia a spotrebiteľov.

5. MOŽNOSTI PREHODNOTENÉ V RÁMCI HODNOTENIA VPLYVU, KTORÉ NEPRINÁŠAJÚ PRIMERANÉ RIEŠENIE

Komisia pri zohľadnení situácie v sektore a cieľov politiky, ktoré sa majú dosiahnuť, zvážila štyri možnosti reformy SOT s vínom. Tri z týchto možností – zachovanie status quo, reforma SOT s vínom podľa modelu reformy SPP a úplná deregulácia – neposkytujú primeranú odozvu na problémy, potreby a osobitosti sektora vína.

5.1. Status quo s možnosťou určitých obmedzených úprav

So zreteľom na vážne problémy súčasnej SOT z hľadiska:

- dosiahnutia lepšej trhovej rovnováhy,
- uplatňovania pravidiel správnym spôsobom v niektorých členských štátoch, najmä obmedzení výsadby a
- zosúladenia s reformovanou SPP

by iba kozmetická úprava nebola hospodársky alebo politicky trvalo udržateľná.

Súčasnou SOT sa neodstránili prebytky, ani neposkytli riešenia iných problémov, najmä straty konkurencieschopnosti, čo potvrdzujú žiadosti o krízovú destiláciu a rastúci podiel vín, ktoré nemajú pôvod v EÚ, na trhoch EÚ. Medzi rôznymi zainteresovanými subjektami existuje široký konsenzus o potrebe väčších zmien.

5.2. Reforma v súlade s reformou SPP

Základnou inováciou reformy SPP je zrušenie priamych platieb vyplácaných podľa druhu výroby a zavedenie systému jednotnej platby (SPS). Významnými výhodami sú pružnosť poľnohospodárstva, trhová orientácia a súlad s WTO prostredníctvom klasifikácie „green box“. Jedným z možných zameraní reformy by bolo presunutie celého rozpočtu SOT s vínom alebo jeho časti na priame platby pre vinice, ktoré by sa mohli zahrnúť do SPS. Dodatočnými výhodami by bolo väčšie zjednodušenie a zavedenie krížového plnenia pre všetkých pestovateľov viniča. Na rozdiel od iných sektorov by tu však nebol žiadny očividne spravodlivý spôsob rozdeľovania nárokov na SPS.

Na základe dostupného rozpočtu by možná výška platby nezávislej na druhu výroby bola veľmi nízka pri trvalých plodinách a pravdepodobne by mnohým pestovateľom nevyrovnala stratu trhovej podpory.

Zrušením trhových opatrení spojeným s podporou príjmov nezávislou od druhu výroby sa v plnej miere prenáša zodpovednosť za prispôbenie sa zmenenej trhovej situácii na výrobcov. Ak sa systém následne implementuje samostatne, mala by sa

dosiahnuť rovnováha trhu, ale iba v stredno- až dlhodobom horizonte a pravdepodobne iba po väčšej kríze v sektore, ktorá povedie k značnej úprave.

5.3. Deregulácia trhu s vínom

Možnosť celkovej deregulácie by znamenala zrušenie všetkých nástrojov politiky na riadenie výrobného potenciálu a trhu. Nástroje, ako sú zákaz novej výsadby a vyklčovanie, politika reštrukturalizácie a rekonverzie a všetky trhové opatrenia by sa zrušili, čo by viedlo k úplnej liberalizácii sektora. Rozpočet by sa buď zrušil alebo by sa vo všeobecnosti presunul na druhý pilier politiky rozvoja vidieka.

Tvrdé úpravy, ktoré vyžaduje bezprostredná implementácia tejto politiky a nedostatočné sprievodné štrukturálne opatrenia, by v krátkodobom horizonte spôsobili silný negatívny hospodársky a sociálny vplyv na dotknuté regióny.

6. HĽBKOVÁ REFORMA SOT S VÍNOM

Uznaním problémov a potenciálu sektora a jeho osobitostí a na základe hĺbkovej analýzy v rámci hodnotenia vplyvu je potrebné zachovať špecifickú SOT s vínom, ktorá sa musí bezpochyby podstatne reformovať.

Úlohou je prijať legislatívny rámec a výrobnú štruktúru, aby sa európske vinárske odvetvie stalo trvalo udržateľným a konkurencieschopným s dlhodobými vyhliadkami, a súčasne zabezpečiť používanie rozpočtových prostriedkov nákladovo najefektívnejším spôsobom.

Komisia považuje túto možnosť za najvhodnejšiu odpoveď na uvedené výzvy. Identifikovali sa dva varianty. Prvý variant by poskytol rýchle odpovede na súčasné problémy, ale vyžadoval by rýchle a náročné prispôsobenie sektora. Druhým by sa dosiahli rovnaké výsledky, ale zavádzal by sa postupne, čo by umožnilo ľahšie prispôsobenie vidieckeho hospodárstva a sociálnej štruktúry.

6.1. Hĺbková reforma SOT – variant A – jednokroková

Zrušenie práv na výsadbu a schémy vyklčovania

Systém obmedzení práv na výsadbu by buď zanikol 1. augusta 2010, alebo by sa zrušil ihneď. Pravidlami týkajúcimi sa prístupu k zemepisným označeniam by sa však v skutočnosti obmedzoval počet hektárov.

Súčasná schéma vyklčovania by sa zrušila v tom istom čase.

Každý hektár vinice zlikvidovaný na náklady pestovateľa by sa stal súčasťou plochy oprávnenej na SPS.

6.2. Hĺbková reforma SOT – variant B – dvojkroková

Tento prístup sa podobá prístupu prijatého pre sektor cukru – prvou fázou je obnovenie trhovej rovnováhy a druhou budovanie lepšej konkurencieschopnosti, vrátane zrušenia práv na výsadbu. Základnou črtou variantu B by bolo štrukturálne prispôsobenie, t. j. dočasná opätovná aktivácia schémy vyklčovania. Systém obmedzení práv na výsadbu by sa predĺžil do roku 2013, kedy by sa ukončil.

Najmenej konkurencieschopní výrobcovia vína by mali silný podnet na predaj svojich práv na výsadbu. Očakáva sa, že konkurencieschopní výrobcovia sa zamerajú viac na konkurencieschopnosť svojho podniku, keďže náklady na práva na výsadbu už viac nebudú brániť rozširovaniu. V stredno- až dlhodobom horizonte by to predstavovalo pokles ich fixných výrobných nákladov.

Prémie za vyklčovanie sa stanovujú tak, aby boli príťažlivé. Na podnetenie ich využívania od prvého roku sa pre prémie na zostávajúce obdobie práv na výsadbu stanoví klesajúca stupnica. Cieľom je vyklčovať 400 000 ha v EÚ počas 5-ročného obdobia s maximálnou celkovou výškou pomoci približne 2 400 miliónov EUR.

Pestovatelia viniča by sa slobodne rozhodli, či budú vyklčovať alebo nie.

Poľnohospodárska plocha predtým využívaná na pestovanie vínnej révy by sa po vyklčovaní označila za oprávnenú plochu na SPS, poskytla by sa na ňu priemerná priama platba nezávislá od druhu výroby obvyklá v danom regióne.

Finančný balík členského štátu by sa mohol doplniť určitou čiastkou za vyklčovaný hektár.

Minimálna environmentálna požiadavka by sa pripojila k prémiam za vyklčovanie, aby sa predišlo znehodnocovaniu pôdy.

6.3. SPOLOČNÉ ZNAKY VARIANTU A A B

Obidva varianty obsahujú spoločné opatrenia, ako sú:

6.3.1. *Zrušenie opatrení riadenia trhu a zavedenie opatrení viac zameraných na budúcnosť*

Od prvého dňa by sa zrušili tieto nástroje riadenia trhu:

- podpora na destiláciu vedľajších produktov,
- destilácia konzumného liehu a vína z hrozna na dvojaký účel,
- podpora súkromného skladovania,
- pomoc pre mušt v súvislosti s obohacovaním a výrobou hroznovej šťavy.

Opatrenie krízovej destilácie by sa zrušilo alebo nahradilo alternatívnym mechanizmom ochrannej siete používajúcim vnútroštátny finančný balík.

6.3.2. *Vnútroštátny finančný balík*

Každému členskému štátu vyrábajúcemu víno by sa sprístupnil finančný balík kalkulovaný na základe objektívnych kritérií, z ktorého by podľa preferencií mohol financovať opatrenia z danej ponuky. Na základe variantu A by však bolo na začiatku k dispozícii viac zdrojov v dôsledku neexistujúcich výdavkov na vyklčovanie.

Tento balík by mohli využívať členské štáty napríklad na určité opatrenia krízového riadenia, ako sú poistenie proti prírodným katastrofám, zabezpečenie základného

krytia proti krízam v príjmoch, správne náklady zriadenia vzájomného fondu špecifického pre sektor⁹ a opatrenia, ako je „zelený zber“. Jeho využívanie by podliehalo určitým spoločným pravidlám (vrátane minimálnych environmentálnych pravidiel), aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže, a schvaľovaniu osobitného vnútroštátneho programu Komisiou.

Schéma reštrukturalizácie/konverzie viníc by sa udržiavala na základe vnútroštátneho finančného balíka.

6.3.3. Rozvoj vidieka (RV)

Mnohé opatrenia by mohli byť súčasťou plánov na rozvoj vidieka prijatých členskými štátmi. Podpora skoršieho odchodu do dôchodku a agroenvironmentálna podpora by mohli byť významným podnetom a úžitkom pre pestovateľov viniča. Poľnohospodári, ktorí sa rozhodnú definitívne ukončiť všetky obchodné poľnohospodárske činnosti s cieľom previesť poľnohospodársky podnik na iných poľnohospodárov môžu dostať maximálne 18 000 EUR ročne a maximálne 180 000 EUR na maximálne 15 rokov. Agroenvironmentálne opatrenia na pokrytie dodatočných nákladov a ušlého zisku pri zabezpečovaní a zachovávaní viníc/kultúrnej krajiny môžu dosiahnuť maximálne 900 EUR/ha na obdobie 5 až 7 rokov. S cieľom podporiť tieto opatrenia a keďže už prebieha proces plánovania rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013, bol by potrebný prevod finančných prostriedkov medzi rozpočtovými kapitolami (trh a priame platby na jednej strane a rozvoj vidieka na strane druhej) a ich viazanie na regióny vyrábajúce víno v súlade s opatreniami uskutočnenými v sektoroch tabaku a bavlny. Takéto rozvojové programy by v budúcnosti mohli zohrávať významnú úlohu pri hospodárskej prosperite zainteresovaných strán v sektore vína a pri ochrane životného prostredia v regiónoch s výrobou vína.

6.3.4. Politika kvality/zemepisné označenia

Politika kvality by sa mala stať jasnejšou, jednoduchšou, transparentnejšou a tým účinnejšou:

- a) Podstatným prehodením súčasného regulačného rámca v oblasti kvality vzhľadom na zvýšenie súladu politiky kvality ES, čo sa týka medzinárodných pravidiel. Mal by sa jasne zosúladiť najmä s opatreniami dohody TRIPS. Okrem toho by sa politika kvality vína začlenená do SOT mala zosúladiť s horizontálnou politikou kvality [o chránenom zemepisnom označení (CHZO) a chránenom označení pôvodu (CHOP)]. Komisia navrhuje vytvorenie dvoch tried vín: víno bez zemepisného označenia a víno so zemepisným označením. Vína so zemepisným označením by sa ďalej delili na vína s chráneným zemepisným označením a vína s chráneným označením pôvodu. Musel by sa vytvoriť postup registrácie a ochrany zemepisného označenia.
- b) Koncepcia EÚ v prípade akostných vín sa zakladá na zemepisnom pôvode (akostné vína z ohraničenej vinohradníckej plochy). EÚ sa usiluje o potvrdenie, prispôbenie, podporu a rozšírenie tejto koncepcie v celosvetovom meradle.

⁹ KOM(2005) 74, konečné znenie.

- c) Rozšírenie úlohy medziodborových organizácií, aby boli schopné kontrolovať a riadiť kvalitu vína vyrobeného na ich území. Nástroje kontroly by sa mali takisto posilniť, najmä v prípade výroby „vin de cépage“.

6.3.5. Enologické postupy

Komisia by vzhľadom na enologické postupy navrhla:

- presunúť zodpovednosť za schvaľovanie nových alebo úpravu existujúcich enologických postupov, vrátane prevzatia *acquis*, z Rady na Komisiu;
- uznať enologické postupy OIV a na úrovni Komisie ich postupne zapracúvať do nariadenia Komisie;
- povoliť v EÚ používanie už medzinárodne schválených enologických postupov výroby vína na vývoz do týchto destinácií;
- zrušiť požiadavku na minimálny obsah prirodzeného alkoholu vo víne, ktorá sa stáva nepotrebnou v dôsledku navrhovaného obmedzenia obohacovania a v dôsledku toho, že víno uvádzané na trh má určené zákonné minimum obsahu alkoholu v objemových percentách;
- zabezpečiť prijateľnú minimálnu úroveň starostlivosti o životné prostredie pri výrobe vína.

6.3.6. Obohacovanie

Reformou sektora cukru sa zdôraznil problém používania cukru namiesto muštu pri obohacovaní obsahu alkoholu vína. Existujú tri možnosti: zvýšiť pomoc na mušt, aby sa vyrovnalo zníženie ceny cukru, ponechať stupeň pomoci nezmenený, čo môže narušiť rovnováhu, alebo odstrániť pomoc a zakázať používanie cukru. Pokiaľ ide o rovnováhu, Komisia považuje poslednú možnosť za najvýhodnejšiu, keďže by viedla k značným úsporám rozpočtu a nárastu odbytísk pre mušt.

Komisia okrem toho navrhuje zníženie maximálneho stupňa obohatenia (hroznovým muštom) na 2 % s výnimkou zóny pestovania viniča C (to znamená určité časti Francúzska, Španielska, Portugalska, Slovenska, Talianska, Maďarska, Slovinska, Grécka, Cypru a Malty), kde by maximálny stupeň mal byť 1 %.

6.3.7. Označovanie etiketami

Komisia navrhuje zjednodušenie opatrení pre označovanie etiketami vytvorením jednotného právneho rámca, ktorý by sa uplatňoval na všetky kategórie vín a s nimi spojené produkty. Prispôsobil by sa na potrebám vyjadreným spotrebiteľmi a bol by viac v súlade s politikou kvality vína. Obsahoval by najmä:

- presun kompetencií z Rady na Komisiu,
- používanie jednotného právneho nástroja pre všetky vína doplnením pravidiel smernice 2000/13/ES o horizontálnom označovaní etiketami vhodným spôsobom, aby sa vyhovel osobitostiam sektora vína, pokiaľ ide o povinné a dobrovoľné potreby označovania etiketami.
- zvýšenie pružnosti politiky označovania etiketami zohľadnením politik WTO:
1) odstránením rozlišovania pravidiel označovania vína s a bez zemepisného

označenia etiketami, ktoré uľahčí označovanie odrody vína a ročníka pri vínach bez zemepisného označenia, aby výrobcovia vína v EÚ mohli predávať druhy vín „Nového sveta“ (t. j. jednodrodové) a tým zabezpečiť výrobcom vína v EÚ rovnaké postavenie ako majú vonkajší konkurenti, 2) zachovávaním a zlepšovaním systému tradičných výrazov, 3) prispôbením politiky o obchodných známkach, 4) úpravou jazykových pravidiel v sektore vína, čo umožní väčšia pružnosť pri výbere jazykov, 5) zaručením ochrany zdravia a spotrebiteľov a ich informovanosti, 6) úplným informovaním spotrebiteľov o pôvode výrobku prostredníctvom vhodných pravidiel označovania etiketami pre zabezpečenie vysledovateľnosti a 7) umožnením informovania spotrebiteľov o environmentálnych aspektoch výrobných praxe.

6.3.8. Podpora predaja a informovanie

Viacere zainteresované strany, najmä počas seminára, ktorý sa konal 16. februára, zdôraznili potrebu klásť vyšší dôraz na uvádzanie vín na trh. Komisia má v úmysle dôrazne presadzovať zodpovednú podpornú a informačnú politiku. Všetky dostupné možnosti v súčasných právnych predpisoch Spoločenstva by sa mali použiť na uskutočnenie náročných podporných projektov mimo EÚ.

Do úvahy by sa mohli vziať aj informačné kampane o zodpovednej/striedmej konzumácii vína.

6.3.9. Životné prostredie

Komisia má v úmysle zabezpečiť, aby sa reformou režimu pre víno zlepšil environmentálny vplyv pestovania viniča a výroby vína. Chce najmä zaviesť minimálne environmentálne požiadavky pre sektor vína, ktoré sa vzťahujú na hlavné ohrozenia spôsobené sektorom (najmä eróziu a znečisťovanie pôdy, používanie prípravkov na ochranu rastlín a riadenie odpadu).

6.3.10. WTO

Dôležitým znakom hĺbkovej reformy bude, že novú SOT s vínom zosúladi s WTO. Intervenčné opatrenia narúšajúce v súčasnosti obchod („amber box“) sa odstránia a v prípade, keď vnútorné podporné opatrenia naďalej existujú, uprednostnia sa opatrenia v rámci „green boxu“. Súčasný zákaz vinifikácie muštov z dovozu a miešanie vín Spoločenstva s vínami nepochádzajúcimi z EÚ sa preskúma v rovnakom duchu.

7. TAKZVANÉ NEUSPORIADANÉ A NEZÁKONNÉ VINICE

Bez ohľadu na odstránenie zákazu výsadby, hospodárske subjekty a členské štáty musia dodržiavať súčasné právne predpisy Spoločenstva týkajúce sa takzvaných neusporiadaných a nezákonných viníc. Dodržiavanie týchto pravidiel je rozhodujúce pre fungovanie existujúcej SOT. Ak sa pravidlá nebudú dodržiavať, bude Komisia (naďalej) prijímať primerané opatrenia v rámci postupov na vyrovnanie účtov alebo, v prípade potreby, začne priestupkové konanie podľa článku 226 zmluvy.

8. VPLYV NA ROZPOČET

Presné odhady vplyvu uvedených opatrení na rozpočet sa vypracujú po predložení formálnych legislatívnych návrhov. Finančný vplyv však neprekročí úroveň výdavkov posledných rokov.

9. ZÁVEREČNÉ POZNÁMKY

Komisia zastáva názor, že podstatná reforma SOT s vínom je nevyhnutná.

Prípadná implementácia týchto úprav by viedla k zjednodušeniu a lepšej regulácii s pozitívnymi dôsledkami na obmedzenie nákladov na riadenie a štatistické sledovanie, uľahčenie implementácie a kontrol a tým na obmedzenie rizika podvodov alebo zneužívania verejných prostriedkov. Okrem toho by zvýšila účinnosť riadenia prostredníctvom vyššieho stupňa subsidiarity danej členským štátom na stanovenie druhu opatrení, ktoré potrebujú na to, aby reagovali na svoju špecifickú situáciu. Nakoniec, reforma v tomto duchu významne posilní možnosti Komisie obhajovať svoju politiku na všetkých medzinárodných fórach, o čo sa má v úmysle aktívne usilovať.

Komisia týmto oznámením vyzýva všetky zainteresované strany, aby sa zúčastnili na otvorenej diskusii o budúcej SOT s vínom, ktorá jej pomôže pri vypracovaní návrhov do konca tohto roku.